

Διαχείριση και Ανάδειξη Χώρων και Μνημείων

Management and Presentation of Sites & Monuments

DIADRASIS SYNERGIES
open space for intellectual interaction

Η διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς εν γένει συνίσταται στην αναλυτική τεκμηρίωση - αποτύπωσή της, στην αποτελεσματική φύλαξη και προστασία της, στη διατήρησή της μέσα από εργασίες συντήρησης, ανάταξης, αναστήλωσης και αποκατάστασης και τελικά στην ανάδειξη και προβολή της.

Αυτονόητο είναι ότι οι τομείς που σχετίζονται με τα πολιτιστικά αγαθά εμπλέκονται μεταξύ τους. Ως παράδειγμα, θα αναφερθώ στα μέσα προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς από την παράνομη διακίνησή της, από την καταστροφή και την υφαρπαγή της, ακολουθώντας τις αρχές αλλά και τις κατευθύνσεις που δίνονται από τη σχετική Διεθνή Σύμβαση της UNESCO του 1970. Σύμφωνα με αυτή, η προστασία των πολιτιστικών αγαθών διασφαλίζεται αποτελεσματικότερα μέσα από την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη προβολή και κοινοποίησή τους, όχι μόνο σε ειδικές ομάδες επαγγελματιών ή ακαδημαϊκών αλλά σε όσο το δυνατόν ευρύτερο κοινό. Μια βυζαντινή εικόνα προστατεύεται καλύτερα αν αυτή έχει καταγραφεί και δημοσιευτεί, ακόμη κι αν παραμένει σε έναν ιερό ναό με λίγα μέσα φύλαξης. Κι αυτό γιατί, αν το συγκεκριμένο τέχνηργο κλαπεί ή χαθεί, τα στοιχεία που θα έχουμε στα χέρια μας θα καθιστούν δυσκολότερη, αν όχι αδύνατη τη διακίνηση και την πιθανή εμπορία του.

Με τίτλο «Διαχείριση και Ανάδειξη Χώρων και Μνημείων» η έκδοση αυτή του Ιόνιου Πανεπιστημίου και του Πανεπιστημίου Πατρών έρχεται να συμβάλει λίαν επιτυχώς στον εμπλουτισμό των γνώσεων

αλλά και στον συνεχή, υγιή προβληματισμό ως προς την στάση μιας χώρας απέναντι στο πολιτιστικό αγαθό, καθώς η ανάδειξή του είναι μέρος της ευρύτερης, ολιστικής διαχείρισής του. Κάθε πολιτιστικό αγαθό, μπορεί εν πολλοίς, να αντιμετωπιστεί, εκτός των άλλων, ως ένας ζωντανός οργανισμός, ως ένα σύνολο με γνωρίσματα και απαιτήσεις, οι οποίες αλλάζουν στο χρόνο, προσαρμοζόμενες στον τρόπο με τον οποίο το βλέπουμε, στις προσδοκίες μας από αυτό, και στις προβολές μας σε αυτό. Καθώς η αντίληψή μας για το παρελθόν αλλάζει και μετατρέπεται ανάλογα με τις συλλογικές επιθυμίες μιας κοινωνίας ως προς τα υλικά κατάλοιπα του παρελθόντος, η διαχείρισή τους αποτελεί μια διαδικασία χωρίς τέλος, η οποία οφείλει να ισορροπεί ανάμεσα στην αποτελεσματική προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και τις απαιτήσεις μας από αυτή.

Στη δεύτερη ενότητα της έκδοσης αναπτύσσονται έργα προστασίας και ανάδειξης μνημείων στη Δυτική Ελλάδα, την Ήπειρο και τα Ιόνια Νησιά. Όπως είχα αναφέρει και στον χαιρετισμό μου στο συνέδριο του Ιονίου Πανεπιστημίου και του Πανεπιστημίου Πατρών στην Κέρκυρα το 2017, τα στελέχη που υπηρετούν στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (ΥΠΠΟΑ) καταξιωμένοι επιστήμονες με πλούσιο έργο σε ποικίλες πρωτοβουλίες ανάδειξης μνημειακών συνόλων και χώρων, παρουσιάζουν σφαιρικά τις προσεγγίσεις διαφορετικών αγαθών, που χρονολογούνται σε όλο το φάσμα της ελληνικής πολιτιστικής δημιουργίας, με τις ξεχωριστές ανάγκες και απαιτήσεις τους. Με τον τρόπο αυτό παρουσιάζονται επακριβώς οι ποικίλες διαστάσεις κάθε παρόμοιας ενέργειας, από τις απαραίτητες διοικητικές και υπηρεσιακές διαδικασίες για την εξασφάλιση των κονδυλίων, μέχρι τη διεπιστημονική μελέτη και τον χρονοβόρο επίπονο σχεδιασμό· από την εφαρμογή των τρόπων ανάδειξης μέσα από διαφορετικές τεχνικές και μεθόδους μέχρι τις ιδιομορφίες και τις ιδιαιτερότητες κάθε μνημείου· και από την αναζήτηση του κατάλληλου προσωπικού μέχρι την επιλογή των ορθών υλικών και εργαλείων.

Η παρούσα έκδοση δεν απευθύνεται σε ένα περιορισμένο κοινό επιστημόνων και εμπειρογνομόνων σχετικών με την πολιτιστική κληρονομιά αλλά εξίσου και σε φορείς τοπικών κοινωνιών, στην τοπική αυτοδιοίκηση, σε συλλογικότητες αλλά και σε μεμονωμένους ενεργούς πολίτες. Είναι σημαντικό, κατά τη γνώμη μου, να προσπαθούμε εμπράκτως όχι για μια εκλαΐκευση και υποβάθμιση του λόγου μας προκειμένου αυτός να γίνει κατανοητός

ή αποδεκτός από μεγαλύτερα στρώματα του πληθυσμού, αλλά να καταλαβαίνουμε και να ανταποκρινόμαστε στις ανάγκες του λαού τον οποίο υπηρετούμε από διάφορες θέσεις.

Συγχαίρω τους υπεύθυνους για την έκδοση αυτού του σημαντικού για την πολιτιστική κληρονομιά πονήματος, το οποίο την προσεγγίζει καινοτόμα και με επάρκεια σε ειδικούς και εξαιρετικά ενδιαφέροντες τομείς και συμβάλλει στη διάδοση καλών πρακτικών και τεχνογνωσίας, εμπλουτίζοντας τη σχετική βιβλιογραφία. Κάθε παρόμοια συνεργασία και σύμπραξη, έχει πάντα αίσια αποτελέσματα με προστιθέμενη αξία τόσο για την επιστημονική κοινότητα όσο και για την κοινωνία γενικότερα.